

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фармацевтичних технологій та менеджменту
Кафедра управління та забезпечення якості у фармації

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

(назва освітньої компоненти)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти**

підготовки _____ Перший (бакалаврський) рівень освіти
(назва рівня вищої освіти)
галузі знань _____ 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)
спеціальності _____ 073 Менеджмент
(код і найменування спеціальності)
освітньої програми _____ Менеджмент
(найменування освітньої програми)
спеціалізації (й) _____
(найменування освітньої програми)

2023 рік
рік створення

Робоча програма освітньої компоненти «Цивільне право» спеціальності 073 Менеджмент освітньої програми Менеджмент (3,10д),(3,10з) (для здобувачів вищої освіти 1 курсу.

Розробники:

КОЛЯДА Тетяна, доцент кафедри управління та забезпечення якості у фармації, канд. юрид. наук, доцент

(вказати ПРІЗВИЩЕ, ім'я авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри управління та забезпечення якості у фармації
Протокол від «01» вересня 2023 року № 1

Зав. кафедри

управління та забезпечення якості у фармації

(підпис)

проф. Тетяна КРУТСЬКИХ
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Робоча програма схвалена на засіданні профільної методичної комісії з економіко-управлінських дисциплін
Протокол від «05» вересня 2023 року № 2

Голова профільної комісії

з економіко-управлінських дисциплін

(підпис)

проф. Алла НЕМЧЕНКО
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис освітньої компоненти

Мова навчання: українська

Статус освітньої компоненти: вибіркова

Передумови вивчення освітньої компоненти: «Цивільне право» входить до комплексу підготовки фахівців, який забезпечується освітніми компонентами: «Адміністративне право», «Господарське право», «Трудове право», «Правознавство», тощо.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Цивільне право» є майнові та особисті немайнові відносини між юридичними та фізичними особами.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти. На вивчення освітньої компоненти відводиться 120 годин 4 кредити ЄКТС.

2. Мета та завдання освітньої компоненти

Метою викладання освітньої компоненти «Цивільне право» є формування знань з цивільного права; вивчення поняття цивільної правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб; аналіз права власності – підстави набуття та припинення, види власності; опрацювання правочинів та цивільних договорів; виховання почуття професійної гідності, прагнення до самовдосконалення та саморозвитку, виховання активної життєвої позиції.

Основними **завданнями** освітньої компоненти «Цивільне право» є:

- вивчення поняття, предмета та основних принципів цивільного права України;
- аналіз основних джерел цивільного права України; ознайомлення зі специфікою правового регулювання цивільно-правових відносин у сфері обігу лікарських засобів;
- висвітлення особливостей юридичної відповідальності в цивільному праві України.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Освітня компонента «Цивільне право» забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

Згідно з вимогами стандарту/ освітньої програми освітня компонента забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

інтегральна:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

загальні:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
- розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.
- здатність розв'язувати професійні завдання в процесі створення і функціонування організації (бізнесу), у тому числі фармацевтичної, з урахуванням змін нормативно-правової бази, зовнішньоекономічного середовища, особливостей державного та регіонального управління, галузевої специфіки.

Інтегративні кінцеві *програми результати навчання* (ПРН), формуванню яких сприяє освітня компонента:

- знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

У **результаті** вивчення освітньої компоненти здобувач вищої освіти повинен *знати*:

- основні категорії цивільного права;
- порядок укладення та виконання цивільно-правових договорів;
- особливості цивільної відповідальності за невиконання договірних зобов'язань;
- можливості судового захисту цивільних прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб;
- специфіку цивільно-правових відносин у сфері обігу лікарських засобів.

вміти:

оперувати положеннями цивільного та цивільно-процесуального законодавства України;

- готувати проекти цивільно-правових договорів та позовів до суду в порядку цивільного судочинства;
- аналізувати зміст окремих договорів та документів, які складаються в ході виконання договору;
- застосовувати відповідні правові норми для вирішення конкретних ситуацій у цивільно-правових відносинах.

володіти:

- загальним правовим світоглядом;
- знаннями про законність у цивільному обігу;
- способами обирати законні рішення у певній підприємницькій ситуації;
- вмінням тлумачити зміст цивільно-правових договорів.

4. Структура освітньої компоненти

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	Денна форма						Заочна форма					
	у тому числі											
	всього	л	сем.	пз	лаб.	с. р.	всього	л	сем.	пз	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальна частина цивільного права												
Тема 1. Поняття цивільного права та його система	10	2	3		-	5	8	0,5	0,5	-	-	8
Тема 2. Цивільні правовідносини	10	2	3		-	5	8	0,5	0,5	-	-	8
Тема 3. Захист цивільних прав та інтересів	10	2	3		-	5	8	0,5	0,5	-	-	8
Тема 4. Фізичні особи та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	10	2	3		-	5	8	0,5	0,5	-	-	8
Тема 5. Об'єкти цивільних правовідносин	10	2	3			5	8	1				8
Тема 6. Правочини	11	2	3			6	8	1				8
Контроль змістового модулю 1	1		1				1		1			
Разом за	62	12	13		-	31	49	4	3		-	48

змістовим модулем 1												
Змістовий модуль 2. Особлива частина цивільного права												
Тема 7. Право власності та його захист та право інтелектуальної власності	14	2	4		-	8	15	1	0,5		-	13,5
Тема 8. Зобов'язальне право. Цивільно-правовий договір	14	2	4		-	8	15	1	0,5		-	13,5
Тема 9. Окремі види договорів у цивільному праві. Недоговірні зобов'язання	13	1	4		-	8	15	1	0,5		-	13,5
Тема 10. Спадкове право	14	2	4		-	8	15	1	0,5		-	13,5
Контроль змістового модулю 2	1		1				1		1			
Разом за змістовим модулем 2	56	7	13		-	32	61	4	3		-	54
Семестровий залік	2	-	2		-	-	2	-	2	-	-	-
<i>Усього годин</i>	120	19	38		-	63	120	8	8		-	104

5. Зміст програми освітньої компоненти

Змістовий модуль 1. Загальна частина цивільного права

Тема 1. Поняття цивільного права та його система. Визначення поняття цивільного права та його місця у системі права загалом. Розгляд основних відмінностей цивільного права від інших галузей права. Вивчення ключових елементів цивільного права, таких як суб'єкти права, об'єкти права, власність, зобов'язання тощо. Аналіз ролі цивільних правових норм у регулюванні господарських та особистих відносин. Дослідження структури цивільного права, його основних розділів та підрозділів. Вивчення ієрархії нормативно-правових актів цивільного права та взаємозв'язку між ними.

Тема 2. Цивільні правовідносини. Визначення поняття цивільних правовідносин як відносин, що виникають із здійснення цивільних прав та обов'язків. Розгляд основних характеристик цивільних правовідносин, таких як добровільність, рівноправність сторін, матеріальна основа тощо. Дослідження ролі суб'єктів цивільних правовідносин, які можуть бути фізичними особами, юридичними особами або державою. Аналіз об'єктів цивільних правовідносин, таких як речі, майнові цінності, обов'язки тощо. Вивчення етапів укладення договору, включаючи пропозицію, прийняття пропозиції та укладення договору. Розгляд питань виконання договорів, можливих порушень та способів врегулювання конфліктів.

Тема 3. Захист цивільних прав та інтересів. Визначення сутності поняття "захист

цивільних прав інтересів" як процесу забезпечення дотримання прав та захисту інтересів осіб у цивільних правовідносинах. Розгляд основних принципів, на яких базується захист цивільних прав, таких як принцип законності, судовості, доступності правосуддя тощо. Аналіз різних засобів, які використовуються для захисту цивільних прав, включаючи адміністративні, цивільні та кримінальні засоби. Дослідження процесу розгляду спорів у суді, вирішення конфліктів за допомогою альтернативних методів врегулювання, таких як посередництво та арбітраж. Вивчення спеціальних механізмів та органів, що забезпечують захист прав споживачів в цивільних відносинах, таких як органи захисту прав споживачів та судовий захист. Аналіз можливостей захисту прав громадян у цивільних правовідносинах, включаючи порядок звернення до суду та застосування інших правових засобів.

Тема 4. Фізичні особи та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. Визначення поняття фізичної особи як носія цивільних прав та обов'язків. Аналіз основних особливостей фізичних осіб як суб'єктів цивільних правовідносин, зокрема вікових обмежень, правоздатності, дієздатності тощо. Дослідження поняття та ознак юридичних осіб як суб'єктів цивільних правовідносин. Розгляд видів юридичних осіб, включаючи комерційні та некомерційні організації, державні та місцеві органи влади тощо. Вивчення основних прав та обов'язків фізичних осіб у цивільних правовідносинах, таких як право власності, право обов'язку, право на особисту недоторканість тощо. Аналіз прав та обов'язків юридичних осіб, включаючи право на підприємницьку діяльність, відповідальність за порушення законодавства тощо.

Тема 5. Об'єкти цивільних правовідносин. Визначення поняття "об'єкт цивільних правовідносин" та розкриття його ролі в цивільному праві. Розгляд класифікації об'єктів цивільних правовідносин за різними ознаками, такими як природа, функціональне призначення, спосіб використання тощо. Дослідження майнових об'єктів цивільних правовідносин, які можуть бути власністю або об'єктами прав обов'язку (гроші, речі, нерухомість тощо). Аналіз особистих не майнових об'єктів, які стосуються особистої гідності, здоров'я, ім'я тощо. Розгляд механізмів та засобів захисту майнових та особистих не майнових об'єктів цивільних правовідносин. Дослідження правових засобів захисту власності, права на зобов'язання, порушення обов'язку тощо.

Тема 6. Правочини. Визначення поняття "правочин" як акту, який має правову силу та створює, змінює або припиняє правовідносини. Розгляд основних ознак правочинів, таких як воля сторін, наявність правових наслідків, форма та інші. Аналіз різних видів правочинів, зокрема договорів, угод, актів органів влади, завіщань та дарувань. Розгляд класифікації правочинів за різними критеріями, наприклад, за наслідками, метою, формою тощо. Дослідження етапів укладення правочинів, включаючи пропозицію, прийняття пропозиції та укладення договору. Аналіз можливостей зміни та припинення правочинів, таких як розірвання договору, відмова від угоди, досрочне припинення тощо.

Змістовий модуль 2. Особлива частина цивільного права

Тема 7. Право власності та його захист та право інтелектуальної власності. Розгляд поняття та основних характеристик права власності як одного з основних цивільних прав. Аналіз видів власності (приватна, державна, спільна тощо) та їх особливостей. Дослідження механізмів захисту права власності, включаючи судовий та позасудовий захист. Розгляд випадків порушення права власності, юридичних засобів захисту та відшкодування збитків. Вивчення поняття та ролі права інтелектуальної власності у сучасному правовому регулюванні. Аналіз видів інтелектуальної власності, таких як авторські права, патенти, товарні знаки, права на винаходи тощо.

Тема 8. Зобов'язальне право. Цивільно-правовий договір. Визначення поняття

зобов'язального права та його ролі у системі цивільного права. Розгляд основних принципів та загальних положень зобов'язального права, таких як дія, виникнення, зміна та припинення зобов'язань. Аналіз поняття та структури цивільно-правового договору як основного інструмента зобов'язальних відносин. Дослідження етапів укладення договору, включаючи пропозицію, прийняття пропозиції, укладення та виконання договору. Розгляд різних видів цивільно-правових договорів, таких як купівля-продаж, найм, позика, дарування тощо. Аналіз специфічних прав та обов'язків сторін у різних типах договорів та їх вплив на зобов'язальні відносини.

Тема 9. Окремі види договорів у цивільному праві. Недоговірні зобов'язання. Розгляд специфічних видів договорів, що відрізняються від загальних типів договорів (наприклад, рентні договори, договори поділу коштів тощо). Вивчення особливостей структури та умов цих видів договорів, а також їх роль у регулюванні зобов'язальних відносин. Аналіз поняття та характеристик недоговірних зобов'язань, які виникають не внаслідок договору між сторонами. Дослідження різних джерел виникнення недоговірних зобов'язань, таких як неправомірна поведінка, збагачення без підстави, непопереджена небезпека тощо. Аналіз правового регулювання відповідальності за невиконання або неналежне виконання договірних та недоговірних зобов'язань. Розгляд видів відшкодування збитків, штрафів, пені, моральної шкоди тощо у випадку порушення зобов'язань.

Тема 10. Спадкове право. Визначення поняття спадкового права та його ролі в цивільному праві. Розгляд основних засад спадкового права, таких як приналежність майна спадкодавця, права спадкоємців, порядок спадкування тощо. Аналіз правил визначення спадкоємців та їх відносин в родині спадкодавця. Дослідження порядку спадкування за законом, співспадкоємство, права дітей, подружжя та інших осіб. Розгляд права спадкоємців відмовитися від спадщини, включаючи умови та наслідки цього вчинку. Аналіз питань захисту спадкових прав, включаючи судові процедури, розподіл майна, винесення спадщини та інші аспекти.

Семестровий залік

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Поняття цивільного права та його система	2	0,5
2	Тема 2. Цивільні правовідносини	2	0,5
3	Тема 3. Захист цивільних прав та інтересів	2	0,5
4	Тема 4. Фізичні особи та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	2	0,5
5	Тема 5. Об'єкти цивільних правовідносин	2	1
6	Тема 6. Правочини	2	1
7	Тема 7. Право власності та його захист та право інтелектуальної власності	2	1
8	Тема 8. Зобов'язальне право. Цивільно-правовий договір	2	1
9	Тема 9. Окремі види договорів у цивільному праві. Недоговірні зобов'язання	1	1
10	Тема 10. Спадкове право	2	1
Усього годин		19	8

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Поняття цивільного права та його система	3	0,5
2	Тема 2. Цивільні правовідносини	3	0,5
3	Тема 3. Захист цивільних прав та інтересів	3	0,5
4	Тема 4. Фізичні особи та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	3	0,5
5	Тема 5. Об'єкти цивільних правовідносин	3	-
6	Тема 6. Правочини	3	-
	Контроль ЗМ 1	1	1
7	Тема 7. Право власності та його захист та право інтелектуальної власності	4	0,5
8	Тема 8. Zobов'язальне право. Цивільно-правовий договір	4	0,5
9	Тема 9. Окремі види договорів у цивільному праві. Недоговірні zobов'язання	4	0,5
10	Тема 10. Спадкове право	4	0,5
	Контроль ЗМ 2	1	1
Семестровий залік з модуля 1-2: «Цивільне право»		2	2
Усього годин		38	8

8. Теми практичних занять

Не передбачено робочим навчальним планом.

9. Теми лабораторних занять

Не передбачено робочим навчальним планом.

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Поняття цивільного права та його система	5	8
2	Тема 2. Цивільні правовідносини	5	8
3	Тема 3. Захист цивільних прав та інтересів	5	8
4	Тема 4. Фізичні особи та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	5	8
5	Тема 5. Об'єкти цивільних правовідносин	5	8
6	Тема 6. Правочини	6	8
7	Тема 7. Право власності та його захист та право інтелектуальної власності	8	13,5
8	Тема 8. Zobов'язальне право. Цивільно-правовий договір	8	13,5
9	Тема 9. Окремі види договорів у цивільному праві. Недоговірні zobов'язання	8	13,5
10	Тема 10. Спадкове право	8	13,5
11	Семестровий залік з модуля 1-2: «Цивільне право»	-	-
Усього годин		63	104

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати реферат на тему: «Шлюбний договір».
2. Підготувати реферат на тему: «Створення юридичної особи».
3. Підготувати реферат на тему: «Оціночні поняття у цивільному праві».

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінка з освітньої компоненти визначається з урахуванням результатів поточної навчальної діяльності здобувача вищої освіти та оцінок засвоєння ним окремих модулів.

Успішність кожного здобувача вищої освіти оцінюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (проводиться під час кожного заняття) – контроль теоретичних знань, практичних умінь та навичок. При засвоєнні кожної теми змістових модулів 1-2 за поточну навчальну діяльність здобувачам виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються. В залежності від кількості набраних балів здобувач може отримати за вивчення модуля на практичних заняттях **максимально 100 балів** або **мінімально — 60 балів**.

Застосовується така система бальних оцінок для **практичних занять**: за кожну тему змістового модулю 1 та 2 здобувач може набрати **min - 4 бали, max — 6 бали** за одну академічну годину навчання.

Система оцінювання, бали	Критерії оцінки
4	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> • виявив недостатньо глибокі знання основного програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання; • практичне завдання виконав самостійно, але допустив значні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
5	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> • виявив повне знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки; • практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно, але допустив незначні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
6	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> • виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичні запитання, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання; • практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно без помилок та містить пояснення проведеного рішення.

Для допущення до семестрового заліку здобувач вищої освіти повинен здати всі теми з освітньої компоненти та скласти контроль засвоєння ЗМ 1-2 на прохідний бал.

Контроль засвоєння ЗМ проводиться у формі заліку за затвердженими білетами. Модуль вважається зарахованим, якщо здобувач вищої освіти набрав не менше мінімального балу.

Застосовується така система бальних оцінок для **контролю засвоєння ЗМ 1-2** здобувач може набрати **min – 10 балів, max — 20 балів**.

Система оцінювання, бали	Критерії оцінки
10-13	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив недостатньо глибокі знання основного програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання; практичне завдання виконав самостійно, але допустив значні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
14-16	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив повне знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки; практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно, але допустив незначні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
17-20	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичні запитання, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання; практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно без помилок та містить пояснення проведеного рішення.

Схема нарахування та розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота											Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	ЗМ1	T7	T8	T9	T10		ЗМ2
6	6	6	6	20	6	20	6	6	6	6		20

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

12. Форми поточного та семестрового контролю успішності навчання

Контроль знань на кожному занятті: усне опитування, виступи (наукові доповіді, презентації), активна участь у дискусіях, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач тощо.

Форма контролю - семестровий залік.

13. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма освітньої компоненти.
2. Робоча програма освітньої компоненти.
3. Силабус освітньої компоненти
4. Слайдові, текстові лекції.
5. Тестові завдання для щоденного контролю.
6. Завдання для самостійної роботи здобувачів.
7. Тестові завдання для самостійного контролю.
8. Комплекти білетів з еталонами відповідей для контролю змістових модулів.

14. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
4. Чередниченко Н.В., Чередниченко Д.В. "Цивільне право України: Загальна частина". Київ: Юрінком Інтер, 2018.
5. Забіла В.В., Галімова Г.В. "Цивільне право України: Курс лекцій". Київ: Юрінком Інтер, 2019.
6. Міщенко В.В. "Цивільне право України: Загальна частина". Київ: Юридична думка, 2018.
7. Лагодій А.В., Масловський А.Г. "Цивільне право України: Загальна частина". Київ: Юрінком Інтер, 2020.
8. Ігнатенко М.В. "Цивільне право України: Загальна частина". Київ: Видавництво "ІН ЮРЕ", 2021.

Допоміжна література

1. Барановська О.В. "Цивільне право України: Правовідносини в сфері власності". Київ: Атіка, 2019.
2. Таран В.О., Карпенко Ю.О. "Особливі види договорів в цивільному праві України". Київ: Юрінком Інтер, 2018.
3. Довгерт В.О., Карпенко Ю.О., Слюсаренко А.П. "Зобов'язальне право України". Київ: Юрінком Інтер, 2019.
4. Суханов В.І., Суханова І.В. "Сімейне право України". Київ: Видавництво Проспект, 2020.
5. Доронькін М.А., Таран В.О. "Спадкове право України". Київ: Видавництво "ІН ЮРЕ", 2019.

15. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Сайт кафедри управління та забезпечення якості НФаУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://quality.nuph.edu.ua/>.
2. Офіційний сайт бібліотеки ім. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>